

23. DAILĖ

23.1. Bendrosios nuostatos

Dailė – meninio ugdymo dalis. Numatomi dailės dalyko mokymosi pasiekimai, turinio apimtis ir vertinimo aprašai parengti atsižvelgiant į meninio ugdymo srities nuostatas ir siekia dermės su kitais meninio ugdymo dalykais bei kitomis ugdymo sritimis.

23.2. Tikslas

Puoselėjant savitą vaikų pasaulėjautą nuosekliai ir patraukliai ugdyti dailės raiškos gebėjimus ir estetinę nuovoką; sudaryti sąlygas kūrybinėms galioms plėtotis.

23.3. Uždaviniai

Įgyvendinant dailės ugdymo tikslą, siekiama, kad mokiniai:

- stebėdami ir aptardami žymiausias Lietuvos bei pasaulio meno kūrinius, atliepiančius vaikų pasaulėjautą, pažintų Lietuvos bei pasaulio meno paveldą;
- išmėgindami įvairias tradicines ir šiuolaikines raiškos priemones, išradingai ir drąsiai eksperimentuotų ir improvizuotų;
- gėrėdamiesi ir nagrinėdami grožio ir gėrio apraiškas, lavintų kūrybiškumą, meninę išvalgą ir mąstymą, pagarbiai priimtų kitas kultūras;
- pritaikytų dailės raiškos ir pažinimo gebėjimus: mokytųsi kurti jaukią aplinką, dalyvautų kultūriniame klasės ir mokyklos gyvenime.

23.4. Struktūra

Dailės dalykas pradinėje mokykloje apima vizualinių menų, architektūros, dizaino, tautodailės ir taikomosios dailės pažinimą. Mokydamiesi dailės, mokiniai ugdomi specialiuosius meninės raiškos ir šiandieniam gyvenime būtinus bendruosius gebėjimus, įgyja pagrindą sėkmingai ateities asmeninei, socialinei ir kultūrinei kompetencijai ugdyti. Programoje ugdymo turinys pateikiamas koncentrais: 1–2, 3–4 klasėms. Mokinių įgyjamos žinios, įgūdžiai ir gebėjimai aprašomi pagal šias veiklos sritis:

- **dailės raiška** (*idėjų kėlimas; technikų taikymas; grafinių, spalvinių ir erdviųjų raiškos priemonių naudojimas; savo dailės kūrinių parodymas*);
- **dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas**;
- **dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje.**

Šių dailės veiklos sričių ribos sąlygiškos: ugdymo procese sritys integruotos (*jos viena kitą papildo, jų proporcijos kinta atsižvelgiant į mokinių amžių, poreikius, individualius gabumus*).

23.5. Mokinių gebėjimų raida

Šiame skyriuje aprašyta mokinių gebėjimų raida 1–4 klasėse, nurodytas pasiekimų lygis, kurį turėtų pasiekti daugelis mokinių, baigdami tam tikrą koncentrą. Suformuluoti pagrindinio pasiekimų lygio gebėjimai suskirstyti į grupes pagal veiklos sritis.

Veiklos sritys	1–2 klasės	3–4 klasės
<p>Dailės raiška Idėjų kėlimas</p> <p>Technikų taikymas</p> <p>Grafinių, spalvinių ir erdvi- nių raiškos priemonių naudo- jimas</p> <p>Savo dailės kūrinių parody- mas</p>	<p>Spontaniškai kelti vizualines idėjas.</p> <p>Idėjai įgyvendinti taikyti paprastas dailės technikas, saugiai jomis naudotis.</p> <p>Įvairiai naudoti linijas, spalvas ir erdvines formas išgaunant savitą ritmą, nuotaiką.</p> <p>Dailės kūrinėliais puošti savo klasę ir buitį, pritaikyti juos mo- kykloje, šeimoje vykstantiems renginiams, šventėms, parodė- lėms.</p>	<p>Spontaniškai kelti vizualines idėjas, susijusias su dailės medžia- gų ir technikų savybėmis.</p> <p>Idėjai įgyvendinti pasirinkti ir taikyti paprastas dailės technikas, saugiai jomis naudotis.</p> <p>Įvairiai naudoti linijas, spalvas, erdvines formas, foną, pertei- kiant norimas emocijas, objekto ir reiškinių savybes.</p> <p>Savo kūrybinius sumanymus skirti pasirinktai temai, progai. At- likti pasirinktą vaidmenį meno akcijose, integruotos meninės veiklos projekte.</p>
<p>Dailės raiškos ir dailės kūri- nių stebėjimas, interpreta- vimas ir vertinimas</p>	<p>Sutelkti dėmesį ir stebėti dailės kūrinius artimiausioje aplin- koje.</p> <p>Vartojant paprastas dailės sąvokas, aptarti savo, draugų ir dai- lininkų kūrybinius sumanymus.</p> <p>Palyginti artimiausios aplinkos gamtos, kultūros ir dailės pa- minklų svarbiausius bruožus.</p>	<p>Susieti dailės kūrinio nuotaiką su pagrindinėmis dailės raiškos priemonėmis.</p> <p>Bendrais bruožais apibūdinti dailės kūrinio atlikimo techniką.</p> <p>Pastebėti gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos estetiškes savybes ir jų formas.</p>
<p>Dailės reiškinių pažini- mas socialinėje kultūrinėje aplinkoje</p>	<p>Nusakyti artimiausioje aplinkoje esančius dailės reiškinius.</p> <p>Pastebėti tautodailės ryšį su etnokultūrinėmis tradicijomis ir papročiais.</p>	<p>Apibūdinti, kaip dailė ir dailės reiškiniai susiję su šeimos ir mo- kyklos gyvenimu.</p> <p>Aptarti, palyginti lietuvių ir kitų tautų liaudies meno kūrinius, etnokultūrinius papročius.</p>

23.6. Mokinių pasiekimai, ugdymo gairės, turinio apimtis ir vertinimas. 1–2 klasės

1–2 klasėse visos dailės dalyko sritys (dailės raiška; dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas; dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje) jungiamos į darnią visumą, daugiausia dėmesio skiriant pirmajai – dailės raiškai. Estetinė mokinių nuovoka ugdoma skatinant ir plėtojant savaiminę vaikų kūrybą, epizodiškai supažindinant su brandžiais Lietuvos bei pasaulio dailės ir tautodailės kūriniais, atliepiančiais vaikų pasaulį.

Siūloma pradėti nuo trumpų pastebėjimų, net pavienių žodžių, priimant netikėčiausius vaikų samprotavimus, nes visos nuoširdžios vaiko pastangos išsakyti yra vertingos ir gerbtinos. Mokiniai žaisdami ir atlikdami patrauklius tyrimus susipažįsta su pagrindinėmis dailės raiškos priemonėmis, mokosi jomis naudotis. Į dailės raišką siūloma įtraukti eksperimentus bei improvizacijas, vaizduotę skatinančius žaidimus, pokštus. Tai padėtų patraukliai ugdyti gamtos, žmogaus sukurtos aplinkos, dailės kūrinio ir vaiko kūrybos vertinimo gebėjimus.

23.6.1. Mokinių pasiekimai ir ugdymo gairės. 1–2 klasės

Mokinių pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
1. Dailės raiška			
Įgyvendinti laisvos ir spontaniškos kūrybos poreikį.	1.1. Spontaniškai kelti vizualines idėjas.	1.1.1. Parodyti, kokiais įvairiais būdais (<i>nupiešti, nutapyti, nulipdyti, papasakoti, padainuoti, pavaizduoti judesiais ir kt.</i>) idėją galima perteikti.	Kuriant savitą pasaulį (<i>piešiant, tapant, aplikuojant, konstruojant, žaidžiant, eksperimentuojant ir improvizuojant</i>), mokiniai skatinami pažinti aplinką, dailės kūrinius ir savo darbelius.
Veikti drąsiai ir pasitikėti savo jėgomis. Stengtis taupiai naudoti turimus išteklius.	1.2. Idėjai įgyvendinti taikyti paprastas dailės technikas (<i>piešimas pieštukais, flomasteriais, kreidelėmis, tušu, plunksnelėmis, spaudavimas, tapymas guašu, akvarele, aplikavimas, lipdyba iš molio, plastilino ir kt.</i>), saugiai jomis naudotis.	1.2.1. Skirti ir atpažinti šias raiškos priemones: flomasterius, pieštukus, spaudus, kreideles ir kt. 1.2.2. Maišant dažus išgauti naujų spalvų. 1.2.3. Atsižvelgti į tapybos guašo ir akvarelės dažais ypatumus (<i>dažus skiesti vandeniui, išbandyti tapyto skirtumus ant sauso ir drėgno popieriaus, storą potėpį išgauti plačiais teptukais ir kt.</i>). 1.2.4. Atsižvelgti į molio ir plastilino savybes (<i>sušildyti tarp rankų plastiliną, molį gerai išminkyti, tvirtai sulipinti atskiras lipdinio dalis ir kt.</i>).	Mokiniai išmokomi aplikuoti iš spalvoto popieriaus, kartono ar tekstilės skiaučių, maišyti įvairių spalvų ir rūšių vandeninius dažus, tapyti tirštais ir praskiestais dažais ant laikraščio, sauso ir drėgno, balto ir spalvoto popieriaus, akmenėlių, kartono. Mokytojas parodo įvairius raiškos būdus (<i>kaip taškoti tušu, brėžti smėlyje, rašyti kreida, piešti abiem rankomis pieštukais ir flomasteriais, spauduoti įvairiais spaudais</i>) ir skatina mokinius tyrinėti įvairių medžiagų ir įrankių paliekamus pėdsakus, stebėti ir apibūdinti jų sukeltus pojūčius. Mokiniai turėtų išmokti kelis medžiagų jungimo būdus (<i>rišimą, lipdymą, klijavimą, segimą ir kt.</i>). Galimos integruotos pamokos su technologijomis.

Mokinių pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
Norėti rūpintis savo saugumu. Ugdytis tvarkingo darbo įgūdžius.		1.2.5. Saugiai dirbti su pieštukais, segikliais, plunksnomis, žirkklėmis ir kt. pavojingais reikmenimis (<i>dirbti ramiai ir tvarkingai, nemosikuoti rankomis ir kt.</i>). 1.2.6. Pamokos pabaigoje sutvarkyti savo kūrybos reikmenis ir darbo vietą.	Mokytojas nuolat parodo, kaip saugiai ir tvarkingai naudotis įvairiais dailės reikmenimis, mokiniai aptaria, ką reikėtų daryti susizeidus.
Norėti ieškoti naujų kūrybos būdų. Išvelgti grožį gamtoje ir dailės kūriniuose. Norėti užbaigti pradėtus darbus.	1.3. Įvairiai naudoti linijas, spalvas ir erdvinės formas, išgaunant savitą ritmą, nuotaiką.	1.3.1. Naudoti įvairių dydžių popieriaus lapą horizontaliai, vertikaliai. 1.3.2. Nuotaiką išgauti linijų, dėmių, spalvų ir formų įvairove (<i>plona, vingiuota, švelni, aštri, trūkinejanti linija; didelė, maža, taisyklinga, netaisyklinga, plokščia, erdvinė dėmė ir forma; gryna, šilta, šalta, balta, juoda, pilka, linksma, liūdna spalva</i>). 1.3.3. Komponuoti panaudojant simetriją, ritmą (<i>pasikartojimas, iš abiejų pusių vienodas, didelis – mažas, daug – mažai</i>).	Mokytojas planuoja ugdomąją veiklą taip, kad mokiniai išbandytų kuo įvairesnius užduočių atlikimo būdus. Mokiniai stebi ir tyrinėja dailės kūrinius, artimiausią aplinką, augalus, gyvūnus, žmones, jų veido dalis ir aprangos detales, aptaria spalvų nuotaiką, linijų ir dėmių pobūdį, erdvinį formų įvairovę. Tapydami guašu, mokosi išgauti kuo daugiau naujų spalvų. Mokiniai, vaizduodami gamtą, pasakų personažus ir fantastines būtybes, skatinami improvizuoti (<i>kaitalioti dėmių ir figūrų dydžius, fantazuoti įvairaus pobūdžio linijomis ir erdvinėmis formomis</i>). Pažįsta raides: piešia, lipdo ir iš įvairių medžiagų jas konstruoja, vaizduoja kūno judesiais, kuria įvairių charakterių ir nuotaikų raidžių kompozicijas, raštus ir įvairaus ritmo ornamentus. Tinka integruotos pamokos su pasaulio pažinimu ir gimtąja kalba.
Norėti gyventi estetiškoje ir tvarkingoje aplinkoje. Domėtis kūrybine savo ir draugų veikla, stengtis bendradarbiauti.	1.4. Dailės kūriniams puošti savo klasę ir buitį, pritaikyti juos mokykloje, šeimoje vykstantiems renginiams, šventėms, parodėlėms.	1.4.1. Kiekvienam savo dailės darbui užrašyti metriką (<i>vardą, pavardę, klasę</i>). 1.4.2. Kitiems parodyti savo dailės kūrinius, juos išdėlioti, padėti mokytojui pakabinti ar priklijuoti matomoje vietoje (<i>kad gerai matytųsi, derėtų su draugų kūriniiais</i>).	Mokytojas mokiniams parodo, kaip užrašoma metrika (<i>kitoje popieriaus lapo pusėje ar kortelėje, jei kuriamas erdvinis kūrėlis</i>). Pamokos pabaigoje visi mokinių kūriniai išdėliojami ar pakabinami matomoje vietoje (<i>stende, lentoje, ant stalų ir pan.</i>) ir aptaria. Mokiniai turėtų būti nuosekliai mokomi dirbti grupėje, tartis dėl būsimo darbo rezultato, vertinti savo pasiekimus, t. y. skatinami apmąstyti savo kūrybinę veiklą (<i>ar suprato užduotį, kas pasisėkė, ką reikėtų daryti kitaip</i>).

Mokinių pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
Stengtis tinkamai parodyti savo ir draugų kūrybą, gerbti autorystę.		1.4.3. Pasakyti, kokios dailės užduotys patiko, kokios – ne, kas buvo lengva, kas sunku, ką naujo sužinojo per dailės pamokas.	Po informacijos apie tai, ką reikia tobulinti, būtina aiškinti, kaip tai padaryti. Informacija turi būti pozityvi: rodyti ne tai, kas blogai, bet kaip tai padaryti gerai, įdomiai. Rengiamos nedidelės parodėlės (<i>klasėje, koridoriuje</i>), kad visi pamatytų ir pasidžiaugtų mokinių darbais. Kūrinių derinami pagal temą, atlikimo techniką, spalvas, ant stalų ar lentynų išdėliojama erdvinė kūryba.
2. Dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas			
Domėtis daile ir palankiai vertinti savo, draugų ir dailininkų kūrybą. Išsakyti savo ir gerbti kitų nuomonę.	2.1. Sutelkti dėmesį ir stebėti dailės kūrinius artimiausioje aplinkoje. Vartojant paprastas dailės sąvokas, aptarti savo, draugų ir dailininkų kūrybinius sumanymus. 2.2. Palyginti artimiausios aplinkos gamtos, kultūros ir dailės paminklų svarbiausius bruožus.	2.1.1. Įsižiūrėti ir nusakyti dailės kūrinių sukeltą įspūdį ir nuotaiką (<i>pvz., didelis, mažas, nematytas, spalvingas, linksmas, liūdnas ir pan.</i>), kas juose „vyksta“, ką autoriai norėjo papasakoti. 2.1.2. Savais žodžiais paaiškinti paprastas dailės sąvokas (<i>dailės kūrinys, dailininkas, spalva, linija, forma, paroda, paveikslas</i>). 2.1.3. Atpažinti ir išvardyti tautodailės kūrinius (<i>kraičio skrynias, kaukes, margučius, verbas ir kt.</i>) ir savais žodžiais nusakyti, kuo jie vertingi (<i>senelių atmintis, liaudies meistrų sukurti, rankų darbas, būdingi raštai, spalvos ir simboliai ir pan.</i>). 2.2.1. Įsižiūrėti į gamtos ir žmogaus sukurtas formas ir apibūdinti svarbiausius jų bruožus (<i>didelės, mažos, pasikartojančios, vienspalvės ir margos, simetriškos, nesimetriškos ir pan.</i>).	Mokytojas su mokiniais aptaria dailės kūrinius artimiausioje aplinkoje (<i>knygose, muziejuose, namuose ir pan.</i>), pokalbiai apie juos pradedami nuo pavienių žodžių ir svarstymų, ką kūrinių autoriai norėjo pavaizduoti ar išreikšti. Mokiniai įsižiūri į artimiausios aplinkos pastatus, stebi gamtą, aptaria jos būsenas ir nuotaikas, įsižiūri į spalvų, linijų ir formų įvairovę, palygina su dailės kūrinių, vaizduojančių gamtos objektus (gyvūnus, medžius, augalus, paukščius ir kt.) nuotaikomis ir išraiška. Išklausoma visų mokinių nuomonė ir pastebėjimai. Priimamas ir pripažįstamas kiekvienas atsakymas. Mokytojas vadovauja diskusijai, bet išlieka neutralus, leidžia vaikams patiems daryti išvadas.

Mokinių pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
3. Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje			
<p>Norėti pažinti artimiausios aplinkos ir gamtos vertybes.</p> <p>Gerbti tautos paveldą.</p> <p>Regėti pasaulio įvairovę ir pastebėti artimiausios aplinkos ir erdvės pokyčius bei estetiškus reiškinius.</p>	<p>3.1. Nusakyti artimiausioje aplinkoje esančius dailės reiškinius. Pastebėti tautodailės ryšį su tradicijomis ir etnokultūriniais papročiais.</p>	<p>3.1.1. Savais žodžiais papasakoti, kuo įdomi senovinio pastato, muziejaus ar parodos aplinka.</p> <p>2.1.2. Padedant mokytojui, tėvams, draugams, rasti nurodytus informacijos šaltinius.</p> <p>3.1.3. Surinktą informaciją rūšiuoti pagal užduočių reikalavimus (<i>nupiešti, suklijuoti į nurodytą lentelę ar bendrą piešinį ir pan.</i>).</p> <p>3.1.4. Tautodailės formas (<i>margučius, verbas, kaukes ir kt.</i>) susieti su kalendorinėmis šventėmis.</p>	<p>Mokiniai stebi artimiausią aplinką, ieško joje dailės reiškinių (<i>informacinių ženklų, reklamos objektų, parkų ar gėlynų, įdomių pastatų ir kt.</i>) ir išsako savo pojūčius. Mokiniai gali atlikti projektinį darbą: rinkti įvairią informaciją (<i>tėvelių pasakojimus, straipsnius, nuotraukas, atvirukus ir kt.</i>) apie įžymias artimiausios aplinkos vietas, muziejus, vietos tradicijas, kalendorines šventes, sukurti lankstinuką ar grupinius piešinius-plakatus. Vaikai mokosi pristatyti surinktą medžiagą ir savo kūrinius, savais žodžiais papasakoti, ką įdomaus sužinojo. Kartu mokiniai supažindinami su būdingiausiais tautodailės kūriniais, skatinami suvokti jų vertę ir savitumą.</p>

23.6.2. Turinio apimtis. 1–2 klasės

23.6.2.1. Dailės raiška. Pasirenkama grafinės, spalvinės ir erdvinės raiškos priemonių ir elementų įvairovė: linija (*švelni, aštri, trūkinėjanti*), dėmė ir forma (*didelė, maža, taisyklinga, netaisyklinga, plokščia, erdvinė*), spalva (*gryna, šilta, šalta, juoda ir balta*). Piešiamos, lipdomos ir konstruojamos raidžių kompozicijos. Dideliame ir mažame, vertikaliame ir horizontaliame lape komponuojami simetriški ir nesimetriški vaizdai, ornamentai, gretinamas realus ir įsivaizduojamas pasaulis. Išbandomos dailės technikos (*akvarelė, aplikacija, guašas, spalvotos kreidelės ir pieštukai, tušas, plunksnelės, lipdyba, spaudavimas ir kt.*). Iš popieriaus, kartono, gamtos medžiagų, antrinių žaliavų ir kt. konstruojamos erdvinės formos.

23.6.2.2. Dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas. Stebimi (*įsižiūrint, įsigyvenant*) savo, draugų, mokytojų, profesionalių ir liaudies dailininkų kūriniai, gamta, architektūra, įsižiūrima į jų spalvas,

linijas, formas. Apibūdinamas dailės kūrinio keliamas išpūdis (*nuotaika, spalvų, linijų ir formų įvairovė*), stengiamasi išvelgti, ką autorius (*vaikas, dailininkas*) norėjo pavaizduoti ar išreikšti. Mokomasi būti su kūriniumi, stebėti, įsižiūrėti, tolerantiškai diskutuoti, reikšti mintis ir ieškoti prasmės. Aptariama tautodailės kūrinių (*koplytėlių, kryžių, kaukių, verbu, margučių, audinių raštų, keramikos dirbinių*) vertingumas ir meninės savybės (*spalvos, simboliai, raštai, pasikartojimai*).

23.6.2.3. Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje. Atpažįstami, prisimenami architektūros ir dailės kūriniai, esantys aplink mus (*knygose, televizijoje, gatvėse, mokykloje, namuose, muziejuose*). Diskutuojama, kuo dailė svarbi žmogaus gyvenime, kaip padeda kurti žmogaus aplinką, pastatų vidų ir išorę, ar patogūs daiktai, kaip ženklai padeda perteikti įvairią informaciją. Aptariamas tautodailės ryšys su etnokultūrinėmis tradicijomis, papročiais, kalendorinėmis šventėmis.

23.6.3. Vertinimas. 1–2 klasės

23.6.3.1. Lentelėje pateikiamas kiekvienos veiklos srities trijų lygių mokinių pasiekimų aprašas. Nurodomi pasiekimų lygių požymiai padės mokytojui įvertinti mokinių pasiekimus ir daromą pažangą. Pasiekimų aprašas padės mokytojui spręsti, kiek vaikas jau yra pasiekęs ir ko jis dar turėtų siekti. Remiantis nurodytais pasiekimų lygių požymiais galima ir spręsti apie tarpinius pasiekimus, ir da-

ryti apibendrinamuosius vertinimo aprašus pusmečio, metų pabaigoje ar baigiant antrąją klasę. Dailės pasiekimų aprašas sudarytas atsižvelgiant į 1–2 klasės vaikų amžiaus tarpsnio ypatumus, tačiau būtina taikyti ir diferencijuotus reikalavimus, atsižvelgiant į individualias kiekvieno mokinio galimybes. Nuostatų raiškos vertinimas integruojamas į visų trijų lygių pasiekimų aprašą.

23.6.3.2. Mokinių pasiekimų lygių požymiai. 1–2 klasės

Lygiai Veiklos sritys	Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Dailės raiška	Spontaniškai atlieka mokytojo nurodytas užduotis, saugiai taiko pasiūlytas grafines, spalvines ir erdvinės raiškos technikas, komponuoja vertikaliame ir horizontaliame lape. Mokytojui padedant apipavidalina savo kūrinėlius: užrašo metriką (<i>vardą, klasę</i>), pakabina ar išdėlioja matomoje vietoje.	Spontaniškai perteikia savo kūrybinius sumanymus, išmano pagrindines dailės technikas ir saugiai jas taiko. Komponuoja horizontaliame ir vertikaliame lape, taiko linijų, dėmių, spalvų ir erdvinių formų įvairovę, perteikia savitą ritmą. Apipavidalina savo kūrinėlius: užrašo metriką (<i>vardą, pavardę, klasę</i>), padeda mokytojui rengti parodėlę (<i>pakabinti ar išdėlioti darbelius matomoje vietoje</i>).	Rodo iniciatyvą siūlydamas motyvą, vaizdavimo idėją ar techniką, spontaniškai perteikia savo kūrybinius sumanymus, savarankiškai pasirenka dailės technikas ir saugiai jas taiko. Laisvai komponuoja horizontaliame ir vertikaliame lape, taiko linijų, dėmių, spalvų ir erdvinių formų įvairovę, kuria savitą ir įvairų ritmą. Savarankiškai apipavidalina savo kūrinėlius: užrašo metriką (<i>vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą</i>), padeda mokytojui surengti parodėlę (<i>pakabinti ar išdėlioti savo ir kitų mokinių darbelius</i>).
Dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas	Žiūri mokytojo pasiūlytus draugų, dailininkų ir liaudies menininkų kūrinius, aplinkos objektus ir savais žodžiais apibūdina jų turinį.	Stebėdamas gamtą, architektūrą, dailininkų ir liaudies menininkų kūrinius, savais žodžiais apibūdina jų pagrindines raiškos priemones (<i>spalvas, simetriją, pasikartojimą ir kt.</i>), vartodamas paprastas dailės sąvokas pasakoja apie savo, draugų ir dailininkų kūrybinius sumanymus.	Susidomėjęs stebi dailininkų profesionalų ir liaudies meistrų kūrinius, svarsto, kada (<i>seniau ar dabar</i>) jie sukurti. Stebi gamtos būsenas, architektūrą ir vartodamas paprastas dailės sąvokas aptaria jų vertingumą. Vartodamas paprastas dailės sąvokas, apibūdina savo, draugų ir dailininkų kūrybinius sumanymus, išsako originalių pastebėjimų, ką kūrinių autoriai norėjo pavaizduoti.

Lygiai Veiklos sritys	Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje	Žiūri mokytojo pasiūlytus dailės reiškinius, savais žodžiais aptaria, kuo jie įdomūs. Mokytojo paprašytas dalyvauja kūrybinėje grupėje, paprašytas įvertina savo veiklą, savaip papasakoja savo pojūčius.	Atpažįsta dailės reiškinius, esančius artimiausioje aplinkoje, buityje, savais žodžiais nusako, kuo jie įdomūs. Pastebi tautodailės ryšį su etnokultūrinėmis tradicijomis ir papročiais, pasako, kuo jie svarbūs, kokius išpūdžius sukelia. Pasako pastebėjimus apie savo ir kitų veiklą, išklauso kitų nuomonę, apibūdina savo pojūčius.	Atpažįsta ir įsimena dailės kūrinius, esančius artimiausioje aplinkoje, buityje ir susidomėjęs pasakoja savo išpūdžius. Pastebi tautodailės ryšį su etnokultūrinėmis tradicijomis ir papročiais. Dražiai išsako pastebėjimus apie savo ir kitų veiklą, apibūdina savo pojūčius, išklauso kitų nuomonę ir pateikia pasiūlymų. Naują patirtį sieja su tuo, ko mokėsi anksčiau.

23.7. Mokinių pasiekimai, ugdymo gairės, turinio apimtis ir vertinimas. 3–4 klasės

3–4 klasės – draugysčių amžius, todėl mokiniai mielai dirba kartu. Žaismingoje, linksmoje pažintinėje ir kūrybinėje grupės veikloje pakaitomis įterpiamos ramesnės ir susikaupimo reikalaujančios individualios užduotys. Mokiniai per patrauklią meninę veiklą toliau skatinami kurti ir pažinti savo aplinką bei gar-

siausius Lietuvos, pasaulio dailės kūrinius. Mokiniai toliau supažindinami su pagrindinėmis dailės raiškos priemonėmis ir naujomis technikomis, mokosi jomis naudotis. Stiprinami gebėjimai juslinę išvalgą, jausmus reikšti vaizdais ir žodžiais, įsiklausant į save ir kitus. Aptariant vaikų ir dailininkų kūrinių savybes, mokiniai skatinami išsakyti savo nuojautas, individualų požiūrį ir ieškoti įvairių atsakymų į tą patį klausimą, vartoti pagrindines dailės sąvokas.

23.7.1. Mokinių pasiekimai ir ugdymo gairės. 3–4 klasės

Mokinių pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
1. Dailės raiška			
Stengtis įgyvendinti laisvos ir spontaniškos kūrybos poreikį. Pasitikėti kūrybiniais savo gebėjimais.	1.1. Spontaniškai kelti vizualines idėjas, susijusias su dailės medžiagų ir technikų savybėmis.	1.1.1. Papasakoti, parodyti, kokias vizualines savybes (<i>kokios linijos, spalvos, detalės, dėmės, formos, ritmas, simetrija, paviršiaus nelygumai ir kt.</i>) kokiais būdais (<i>nupiešti, nutapyti, nulipdyti ir kt.</i>) būtų galima pavaizduoti.	Mokytojo padedami, mokiniai išsiaiškina, kad kūrybinę idėją galima perteikti įvairiais būdais. Mokiniai skatinami išpūdžius ir išgyvenimus vaizduoti tapybinėmis, grafinėmis ir erdvinėmis priemonėmis, pratinami savarankiškai jas pasirinkti. Skatinama improvizuoti juokingus, keistus tikrovės ar išmonės reiškinius, kurti fantastinius, pasakiškus vaizdus, personažus, iliustruoti poeziją, pasakas.

Mokinių pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
<p>Taupiai naudoti kūrybos medžiagas.</p> <p>Ugdytis tvarkingo darbo įgūdžius.</p> <p>Rūpintis savo ir kitų saugumu.</p> <p>Siekti harmonijos ir grožio derinant įvairias medžiagas ir vaizdus.</p>	<p>1.2. Idėjai įgyvendinti pasirinkti ir taikyti paprastas dailės technikas (<i>spaudavimas įvairiais spaudais, tapytas tep-tukais, mentelėmis, voleliais, kempinėmis, monotipija, koliažas, mozaikos imitacijos ir kt.</i>), saugiai jomis naudotis.</p>	<p>1.2.1. Pasirinkti techniką atsižvelgiant į numatomą kūrinio formą (<i>trimatį ar dvimatį</i>).</p> <p>1.2.2. Maišant pagrindines spalvas (<i>geltoną, raudoną, mėlyną</i>), išgauti naujų spalvų.</p> <p>1.2.3. Skirti ir atpažinti panaudotas priemones (<i>minkštus pieštukus, plunksnes, kreideles, anglį ir kt.</i>), kuriomis išgaunamos kietos (<i>laužytos, aštrios</i>) ir minkštos (<i>švelnios, vingiuotos</i>) linijos, nelygus kontūras, įvairius spaudavimo būdus (<i>spaudams panaudoti aplinkos daiktai, spauduota rankomis ir pan.</i>);</p> <p>1.2.4. Skirti ir nusakyti erdvinei kūrybai reikalingų medžiagų (<i>gamtos, pakuočių, popieriaus, kartono, plastiko</i>) savybes (<i>kieta, lanksti, lygi, permatoma ir kt.</i>).</p> <p>1.2.5. Tinkamai jungti medžiagas įvairiais būdais (<i>suklijuoti užtepant ne per daug kliju, saugiai ir tvirtai susegti segikliu, tinkamai surišti mazgą ir kt.</i>).</p>	<p>Mokytojas planuoja ugdomąją veiklą taip, kad mokiniai išbandytų kuo įvairesnius užduočių atlikimo būdus. Mokiniai mokosi dirbti su sudėtingesniais dailės reikmenimis, išbando naujas technikas. Mokiniai pratinami savarankiškai pasiruošti darbo vietą (<i>tinkamai susidėti darbo reikmenis, dažus, dažų indelius ir kt.</i>), sutvarkyti ją pabaigus darbą.</p> <p>Mokiniai išbando naujų tapybos įrankių (<i>mentelių, volelių, kempinių</i>) naudojimo galimybes, mokosi tapyti tep-tukais ant įvairių paviršių (<i>vazonėlių, plastikinių indų, pakuočių</i>).</p> <p>Mokiniai piešia minkštais ir kietais pieštukais, kreidelėmis, anglimi. Mokytojas supažindina su naujomis grafikos technikomis (<i>monotipija, nelygių paviršių atspaudais</i>). Mokiniai spausdina ir tyrinėja įvairių atspaudų raštus (<i>tekstūras</i>), jungia juos į bendras kompozicijas, aptaria linijų, dėmių, raštų pasikartojimus ir jų keliamus išpūdžius.</p> <p>Iš įvairių medžiagų, daiktų ir antrinių žaliavų konstruoja plokščias ir erdvines formas (<i>paprastas, sudėtingas, permatomas, minkštas, kietas ir pan.</i>). Galimos integruotos pamokos su technologijomis.</p>
<p>Būti atviram naujoms idėjoms ir naujai patirčiai.</p> <p>Įžvelgti grožį ir harmoniją aplinkoje.</p>	<p>1.3. Įvairiai naudoti linijas, spalvas, erdvines formas, foną, perteikiant norimas emocijas, objekto ar reiškinių savybes.</p>	<p>1.3.1. Pavaizduoti dydžių ir nuotolių išpūdžius (<i>daug – mažai, didelis – mažas, toli – arti, aukštai – žemai</i>).</p> <p>1.3.2. Pavaizduoti būdingas objekto detales, perteikti paviršių ypatumus (<i>pvz., lipdo katiną ir įbrėžia lipdinio paviršių, kad pavaizduotų plaukuotą ir pan.</i>).</p>	<p>Per patrauklią pažintinę veiklą (<i>išvykos į mokyklos kiemą, sodą, artimiausią parką ir pan.</i>) mokiniai skatinami pažinti ir įvairiais būdais vaizduoti artimiausią aplinką. Mokiniai kuria gamtos ir miestų vaizdus, vaizduoja gamtos būsenas (<i>saulėtą dieną, vakarą, žiemą, vasarą ir kt.</i>), kuria įvairių daiktų ir daugiafigūres kompozicijas, tam pačiam objektui parenka skirtingą foną, aptaria jo reikšmę. Mokiniai skatinami išsižūrėti</p>

Mokinių pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
<p>Stengtis kurti laisvai ir spontaniškai, pasitikėti savo jėgomis.</p> <p>Laiku užbaigti pradėtą darbą ir sutvarkyti savo darbo vietą.</p>		<p>1.3.3. Pasirinkti spalvų derinius (<i>šiltos, šaltos, tikroviškos ir pan.</i>), linijų charakterius (<i>švelnios, vingiuotos, trūkinėjančios ir kt.</i>), erdvines formas (<i>prastos, sudėtingos, išgaubtos, kietos, minkštos ir kt.</i>) norimam įspūdžiui ir nuotaikai perteikti.</p> <p>1.3.4. Pavaizduoti įvairią (<i>vienspalvę, margą ir kt.</i>) daiktų aplinką (<i>fona</i>).</p>	<p>ir palyginti stebimų objektų ir dailės kūrinių spalvų, linijų ir formų įvairovę. Mokiniai tęsia pažintį su šriftu, kuria įvairias kaligrafines kompozicijas, palygina įvairių technikų ir rūšių (<i>ranka rašytą, pieštą ir kompiuteriu spausdintą</i>) šriftą, aptaria jo savybes (<i>laisvas, įvairus, vienodas</i>) ir keliamas emocijas.</p>
<p>Veikti drąsiai ir pasitikėti savo jėgomis.</p> <p>Norėti gyventi estetiškoje ir tvarkingoje aplinkoje.</p> <p>Stengtis tinkamai parodyti savo ir draugų kūrybą, gerbti autorystę.</p>	<p>1.4. Savo kūrybinius sumanymus skirti pasirinktai temai, progai. Atlikti pasirinktą vaidmenį meno akcijose, integruotos meninės veiklos projekte.</p>	<p>1.4.1. Prisidėti prie klasės parodėlių ar renginių organizavimo (<i>pvz., sukviesti draugus ir aptarti temą, pasirinkti medžiagas ir kūrybos reikmenis, numatyti, kokia bus atidarymo šventė ir pan.</i>).</p> <p>1.4.2. Kiekvienam savo dailės kūriniui užrašyti metriką (<i>vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą</i>).</p> <p>1.4.4. Tvarkingai parodyti savo ir draugų darbelius klasės parodėlėje ar mokyklos renginyje (<i>padėti mokytojui priklijuoti ant kietesnio pagrindo, didesnio popieriaus lapo ar juostos, pakabinti stende ar kitoje matomoje vietoje</i>).</p>	<p>Mokytojas kartu su mokiniais rengia nedideles parodėles (<i>klasėje, koridoriuje ar kt. mokyklos vietoje</i>), kad visi galėtų pasidžiaugti mokinių darbais. Mokiniai patys pasiūlo kūrinių temą, pasirenka atlikimo techniką, padedami mokytojo mokosi apipavidalinti savo darbelius. Kiekvienos užduoties pabaigoje mokytojas organizuoja improvizuotas parodėles, kurias mokiniai stebi, aptaria savo ir draugų raiškos darbelius. Mokiniai skatinami apibendrinti savo patirtį, pasakoti apie savo kūrybinius sumanymus, paaiškinti, ką ir kaip norėjo pavaizduoti, kas pasisekė, o kas – ne. Kartu aptariama, kokius dailės kūrinius tiktų pasirinkti klasės ar mokyklos renginiui, pasirinktam interjerui (<i>mokykloje, namuose</i>) puošti, kaip juos reikėtų apipavidalinti. Dailės raiškos įgūdžiai pritaikomi kitų dalykų (<i>muzikos, šokio, teatro, technologijų ir kt.</i>) integruotuose projektuose.</p>
2. Dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas			
<p>Domėtis daile ir palankiai vertinti savo, draugų ir dailininkų kūrybą.</p>	<p>2.1. Susieti dailės kūrinių nuotaiką su pagrindinėmis dailės raiškos priemonėmis.</p>	<p>2.1.1. Išižiūrėti ir nusakyti dailės kūrinių spalvų nuotaiką (<i>linksmos, ryškios, šiltos, šaltos ir kt.</i>), linijų (<i>rami, vingiuojanti, laužyta ir pan.</i>) ir erdvinių formų įvairovę (<i>didelė, maža, paprasta ir pan.</i>).</p>	<p>Mokiniai per patrauklią veiklą toliau skatinami stebėti ir vertinti iškiliausius Lietuvos ir pasaulio profesionaliosios dailės kūrinius, rengti reportažus apie klasės ar mokyklos parodas bei renginius, lankytus muziejus,</p>

Mokinių pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
<p>Norėti bendradarbiauti ir domėtis savo draugų kūrybine veikla.</p> <p>Išsakyti savo ir gerbti kitų nuomonę.</p> <p>Gerbti tautos paveldą.</p> <p>Regėti pasaulio įvairovę ir pastebėti artimiausios aplinkos ir erdvės pokyčius bei estetiškus reiškinius.</p>	<p>Bendrais bruožais apibūdinti atlikimo techniką.</p> <p>2.2. Pastebėti gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos estetiškas savybes ir jų formas.</p>	<p>2.1.2. Savais žodžiais paaiškinti paprastas dailės sąvokas (<i>spalva, linija, ritmas, forma, tapyba, grafika, skulptūra, keramika, tekstilė, peizažas, portretas, autoportretas ir kt.</i>).</p> <p>2.1.3. Skirti dailės kūrinių atlikimo techniką (<i>pvz., piešinys pieštukais, aplikacija, spauduotas raštas, tapyba vandeniniais dažais, molio lipdiny, medžio skulptūra ir kt.</i>).</p> <p>2.1.4. Įžvelgti tautodailės bruožus (<i>vienspalviai ar ryškūs spalvų deriniai, paprastos formos, geometriniai ir augalų raštai, pasikartojimas</i>) ir savais žodžiais paaiškinti simbolių reikšmes (<i>saulė, žvaigždės, gyvybė ir kt.</i>).</p> <p>2.2.1. Įsižiūrėti ir nusakyti gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos (<i>senovinių ir naujų pastatų, daiktų ir kt.</i>) spalvų nuotaiką, formų keliamą įspūdį, linijų ritmą (<i>spalvos tamsios, šviesios, šiltos, šaltos, linijos ir formos ramios, judrios, didelės, mažos, pasikartojančios ir pan.</i>).</p>	<p>vietos dailininkų ir tautodailininkų dirbtuves. Mokiniai ieško ir žiūri (<i>artimiausioje aplinkoje, muziejuose, knygose</i>) tautodailės kūrinius, aptaria meninius jų bruožus. Mokytojas su mokiniais aptaria dailės kūrinius artimiausioje aplinkoje (<i>knygose, muziejuose, namuose ir pan.</i>). Mokytojas skatina mokinius stebėti ir palyginti gamtos ir žmonių sukurtų objektų (<i>miestų, pastatų, daiktų, informacinių ženklų ir reklamos, teatro dekoracijų ir kt.</i>) spalvų, linijų ir formų išraiškumą. Pokalbiuose apie juos mokiniai skatinami vartoti paprastas dailės sąvokas, svarstyti, kuo įdomūs matyti kūriniai, ką jų autoriai norėjo papasakoti. Išklausa visų mokinių nuomonė ir pastebėjimai. Priimamas ir pripažįstamas kiekvienas atsakymas. Mokytojas vadovauja diskusijai, bet išlieka neutralus, leidžia vaikams patiems daryti išvadas.</p>
3. Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje			
<p>Norėti pažinti gamtos ir kultūros vertybes, kitų tautų liaudies meną.</p>	<p>3.1. Apibūdinti, kaip dailė ir dailės reiškiniai susiję su šeimos ir mokyklos gyvenimu.</p>	<p>3.1.1. Savais žodžiais papasakoti, kuo dailė įdomi, kokius dailės įgūdžius galima būtų pritaikyti kasdieniame gyvenime.</p>	<p>Mokiniai skatinami įžvelgti ir vertinti vizuales žmogaus veiklos pėdsakus artimiausioje aplinkoje. Mokytojo padedami, įvairiuose šaltiniuose (<i>vadovėliuose, dailės albumuose, muziejų ekspozicijose, internete ir kt.</i>)</p>

Mokinių pasiekimai			Ugdymo gairės
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas	
Domėtis pasaulio išlikimu, ekologija.	Aptarti, palyginti lietuvių, kitų tautų liaudies meno kūrinis ir etnokultūrinius papročius.	<p>3.1.2. Savais žodžiais aptarti, kaip dailės priemonėmis (<i>naudojant linijas, dėmes, spalvas ir formas, pasirenkant įvairias medžiagas</i>) galima kurti ir keisti savo aplinką (<i>pastatų išorę ir vidų, daiktų ir drabužių išvaizdą, knygų, spektaklių, parodų apipavidalinimą ir kt.</i>).</p> <p>3.1.3. Rasti informaciją nurodytuose informacijos šaltiniuose (<i>vadovėliuose, meno albumuose ir kt.</i>).</p> <p>3.1.4. Stebėti įvairių tautų ir kraštų liaudies meną ir savais žodžiais pasakyti, kuo skiriasi spalvos, raštai, ornamentai, formos ir kt.</p>	ieško praeities ir dabarties dailininkų kūrinių, vaizduojančių gamtą, jos reiškinius, ir diskutuoja apie gamtos išsaugojimo problemas, gamtos objektų (<i>mišku, gyvūnų, augalų</i>) grožį ir unikalumą. Palygina lietuvių tautodailę su kitų tautų liaudies meno (<i>tekstilės, keramikos ir kt.</i>) pavyzdžiais. Mokiniai mokomi kūrybinio bendradarbiavimo dirbant grupėse, atliekant integruotos veiklos projektus. Jie kuria ir apipavidalina teatro miniatiūras (<i>pvz., vaidinimas kuriamas nedidelėje dėžėje – scenos makete, kuriame apgyvendinami scenos veikėjai: plokšti ir erdviniai</i>), parašo trumpą tekstą, parenka muziką, sukuria skelbimą, bilietus, kvietimus.

23.7.2. Turinio apimtis. 3–4 klasės

23.7.2.1. Dailės raiška. Pasirenkamos grafinės, spalvinės ir erdvinės raiškos priemonės ir elementai: linijų ir dėmių įvairovė, pagrindinės ir antrinės spalvos, šiltų ir šaltų spalvų deriniai, lyginamos tikroviškos ir sąlyginės spalvos, konstruojamos erdvinės formos (*paprastos, sudėtingos, minkštos, kietos, išgaubtos, įgaubtos ir kt.*), fonas (*margas, vienspalvis ir kt.*). Išbandomos naujos dailės technikos (*koliažas, monotipija, mozaikos imitacijos ir kt.*). Kuriamos įvairaus ritmo, judrios ir ramios kompozicijos, nedidelio siužeto animacinio filmo imitacijos (*parašomas trumpas scenarijus, nupiešti piešiniai sujungiami į bendrą kūrinių – juostą ar knygele, parenkama muzika*). Įvairiomis technikomis ir vaizdavimo būdais kuriami gamtos ir miestų vaizdai, daiktų kompozicijos, portretai, autoportretai. Bandoma perteikti judesį, pirmą ir antrą planą, tyrinėjama vaizdų aplinka (*fonas*), kuriami ornamentai ir simetriški karpiniai. Erdvinės formos kuriamos iš įvairių daiktų ir antrinių žaliavų, popieriaus plastikos, pritaikant papjė mašę techniką.

23.7.2.2. Dailės raiškos ir dailės kūrinių stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas. Aptariami profesionaliosios dailės ir tautodailės šakų (*tapybos, grafikos, skulptūros, tekstilės, keramikos ir kt.*) panašumai ir skirtumai (*aptariami spalvų, linijų ir dėmių deriniai, formų ypatumai ir pan.*). Susipažįstama su dailės kūrinių artimiausioje aplinkoje. Skatinama ieškoti įvairių praeities ir dabarties menininkų kūrinių, tą pačią mintį ar idėją perteikiančių skirtingais būdais bei priemonėmis. Apibūdinami tautodailės bruožai (*būdingi spalvų deriniai, ornamentų motyvai*) ir savybės (*paprastumas, simboliai ir kt.*).

23.7.2.3. Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje. Stebimas ir lyginamas gamtos ir žmogaus sukurtų objektų (*architektūros, istorinių, kultūrinių, etnografinių paminklų*) išraiškingumas, aptariama jų meninė, istorinė vertė, pabrėžiama išsaugojimo svarba. Susipažįstama su dailininkų kūryba įvairiose žmogaus gyvenimo srityse (*daiktų gamyboje, reklamoje, kine, teatre ir kt.*). Lietuvių tautodailę palyginama su kitų tautų liaudies meno pavyzdžiais.

23.7.3. Vertinimas. 3–4 klasės

23.7.3.1. Lentelėje pateikiamas kiekvienos veiklos srities trijų lygių mokinių pasiekimų aprašas. Nurodomi pasiekimų lygių požymiai padės mokytojui įvertinti mokinių pasiekimus ir daromą pažangą. Pasiekimų aprašas padės mokytojui spręsti, kiek vaikas jau yra pasiekęs ir ko jis dar turėtų siekti. Remiantis nurodytais pasiekimų lygių požymiais galima ir spręsti apie tarpinius

pasiekimus, ir daryti apibendrinamuosius vertinimo aprašus pusmečio, metų pabaigoje ar baigiant ketvirtąją klasę. Dailės pasiekimų aprašas sudarytas atsižvelgiant į 3–4 klasės vaikų amžiaus tarpsnio ypatumus, tačiau būtina taikyti ir diferencijuotus reikalavimus, atsižvelgiant į individualias kiekvieno mokinio galimybes. Nuostatų raiškos vertinimas integruojamas į visų trijų lygių pasiekimų aprašą.

23.7.3.2. Mokinių pasiekimų lygių požymiai. 3–4 klasės

Lygiai Veiklos sritys	Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Dailės raiška	Spontaniškai atlieka mokytojo nurodytas užduotis, saugiai taiko mokytojo pasiūlytas dailės technikas ir medžiagų jungimo būdus (<i>segimą, klįjavimą</i>). Mokytojui padedant pasirenka kūrinėlio temą. Baigęs darbą užrašo metriką: vardą, pavardę, klasę, padeda mokytojui pakabinti ir išdėlioti darbelius.	Savitai perteikia aplinkos daiktų ir gamtos reiškinių savybes, ieško vaizduojamo objekto ir fono jungčių. Kūrybiškai taiko pagrindines dailės technikas ir medžiagų jungimo būdus. Toliau ir arčiau esančius, vienas kitą užstojančius objektus vaizduoja skirtingais dydžiais, ieško kūrinio pusiausvyros. Savo kūrybinius sumanymus skiria pasirinktai temai ar progai, pasiūlo atlikimo techniką. Baigęs darbą užrašo kūrinio metriką: vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą, padeda mokytojui pakabinti ar išdėlioti darbelius. Atlieka pasirinktą vaidmenį meno akcijose, integruotos veiklos projektuose.	Rodo iniciatyvą siūlydamas kūrinų temas ir kūrybines idėjas. Drąsiai vaizduoja aplinkos daiktų ir gamtos reiškinių savybes, derina objektą su fonu. Savarankiškai pasirenka ir kūrybiškai taiko pagrindines dailės technikas ir medžiagų jungimo būdus. Pavaizduoja toliau ir arčiau esančius, vienas kitą užstojančius objektus, ieško jų pusiausvyros. Pasiūlo originalių kūrybinių sprendimų, juos skiria pasirinktai temai ar progai, pasirenka atlikimo techniką. Baigęs darbą savarankiškai užrašo kūrinio metriką: vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, darbo pavadinimą, atlikimo techniką. Padeda mokytojui rengti parodėlę, nupiešia skelbimą. Atlieka pasirinktą vaidmenį meno akcijose, integruotos veiklos projektuose.
Dailės raiškos ir dailės kūrinų stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas	Žiūri mokytojo pasiūlytus dailės kūrinius, gamtos ir žmogaus sukurtus objektus ir savais žodžiais apibūdina jų skirtumus.	Savais žodžiais apibūdina savo, draugų ir dailininkų kūrinių spalvų nuotaiką, linijų, dėmių ir erdvių formų įvairovę ir susieja su atlikimo technika. Aptaria dailės kūrinių skirtumus. Pastebi gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos estetiškes savybes (<i>spalvų nuotaiką, linijų ritmą ir pan.</i>) ir išraiškumą.	Vartodamas paprastas dailės sąvokas apibūdina savo, draugų ir dailininkų kūrinių spalvų nuotaiką, linijų, dėmių ir erdvių formų įvairovę ir susieja su atlikimo technika. Aptaria dailės šakų (<i>tapybos, grafikos, skulptūros, tekstilės, keramikos ir kt.</i>) skirtumus. Susidomėjęs stebi gamtos ir žmogaus sukurtos aplinkos estetiškes savybes (<i>spalvų nuotaiką, linijų ritmą ir pan.</i>) ir apibūdina jų išraiškumą.

Lygiai Veiklos sritys	Patenkinamas	Pagrindinis	Aukštesnysis
Dailės reiškinių pažinimas socialinėje kultūrinėje aplinkoje	Savais žodžiais aptaria tautodailės bruožus. Pakviestas dalyvauja kūrybinės grupės veikloje, vertindamas savo veiklą, pasako, ką atliko, aptaria indėlį į bendrą darbą.	Palygina lietuvių, kitų tautų liaudies meno kūrybinių skirtumus, savais žodžiais paaiškina simbolių reikšmes, palygina etnokultūrinius papročius. Dalyvauja kūrybinėje grupėje. Pasako pastebėjimus apie savo ir kitų veiklą, išklauso kitų nuomonę, apibūdina savo pojūčius, domisi artimiausios aplinkos dailės reiškiniais. Naują patirtį sieja su tuo, ko jau mokėsi.	Aptaria ir palygina lietuvių, kitų tautų liaudies meno kūrybinių svarbiausius bruožus ir etnokultūrinius papročius, savais žodžiais paaiškina simbolių reikšmes. Noriai dalyvauja kūrybinėje grupėje, pasisiūlo jai vadovauti. Drąsiai išsako pastebėjimus apie savo ir kitų veiklą, dailės reikšmę savo aplinkai ir žmonių gyvenimui, apibūdina savo pojūčius. Visada išklauso kitų nuomonę ir pateikia pasiūlymų. Naują kūrybinę patirtį savarankiškai sieja su tuo, ko jau mokėsi.